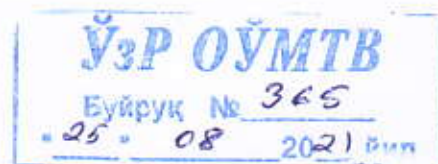

O'zbekiston Respublikasi
Oliy va o'rta maxsus ta'lim vazirligi

60211900 – Xalq ijodiyoti (baxshichilik va dostonchilik) bakalavriat ta'lim
yo'nalishining malaka talablari

Toshkent

ISHLAB CHIQILGAN VA KIRITILGAN:

- Yunus Rajabiy nomidagi O'zbek milliy musiqa san'ati instituti;

TASDIQLANGAN VA AMALGA KIRITILGAN:

O'zbekiston Respublikasi Oliy va o'rta maxsus ta'lim vazirligi huzuridagi Oliy, o'rta maxsus va professional ta'lim yo'nalishlari bo'yicha o'quv-uslubiy birlashmalar faoliyatini Muvofiqlashtiruvchi kengashning 2021- yil «24» 08 dagi 4 - sonli yig'ilishida ma'qullangan.

O'zbekiston Respublikasi Oliy va o'rta maxsus ta'lim vazirligining 2021- yil «25» 08 dagi 365 - sonli buyrug'i bilan tasdiqlangan.

JORIY ETILGAN:

O'zbekiston Respublikasi Oliy va o'rta maxsus ta'lim vazirligi.

Mazkur malaka talabi "Oliy ta'lim davlat ta'lim standarti. Asosiy qoidalar", "Oliy ta'lim yo'nalishlari va mutaxassisliklari klassifikatori", O'zbekiston Respublikasi Milliy malaka ramkasiga muvofiq ishlab chiqilgan va rasmiy me'yoriy-uslubiy hujjat hisoblanadi.

O'zbekiston Respublikasi hududida Malaka talabni rasmiy chop etish huquqi O'zbekiston Respublikasi Oliy va o'rta maxsus ta'lim vazirligiga tegishlidir.

MUNDARIJA

T/r		bet
1.	<i>60211900 – Xalq ijodiyoti (baxshichilik va dostonchilik)</i> bakalavriat ta'lim yo'nalishining umumiy tavsifi	4
1.1.	Qo'llanish sohasi	4
1.1.1.	<i>60211900 – Xalq ijodiyoti (baxshichilik va dostonchilik)</i> ta'lim yo'nalishi Malaka talabining qo'llanilishi.....	4
1.1.2	Malaka talablarining asosiy foydalanuvchilari	4
1.2.	<i>60211900 – Xalq ijodiyoti (baxshichilik va dostonchilik)</i> ta'lim yo'nalishi bo'yicha bakalavrlar kasbiy faoliyatlarining tavsifi	4
1.2.1.	<i>60211900 – Xalq ijodiyoti (baxshichilik va dostonchilik)</i> ta'lim yo'nalishi bo'yicha bakalavrlar kasbiy faoliyatining sohalari.....	4
1.2.2.	<i>60211900 – Xalq ijodiyoti (baxshichilik va dostonchilik)</i> ta'lim yo'nalishi bo'yicha bakalavrlar kasbiy faoliyatining ob'ektlari.....	4
1.2.3.	<i>60211900 – Xalq ijodiyoti (baxshichilik va dostonchilik)</i> ta'lim yo'nalishi bo'yicha bakalavrlar kasbiy faoliyatining turlari.....	4
1.2.4.	<i>60211900 – Xalq ijodiyoti (baxshichilik va dostonchilik)</i> ta'lim yo'nalishi bo'yicha bakalavrlarning kasbiy vazifalari.....	5
2.	<i>60211900 – Xalq ijodiyoti (baxshichilik va dostonchilik)</i> ta'lim yo'nalishi bo'yicha bakalavrlarning kasbiy kompetensiyalariga qo'yiladigan talablar	6
2.1.	Umumiy kompetensiyalar.....	6
2.2.	Kasbiy kompetensiyalar.....	6
	<i>Bibliografik ma'lumotlar</i>	7
	<i>Kelishuv varag'i</i>	8

**1. 60211900 – Xalq ijodiyoti (baxshichilik va dostonchilik)
bakalavriat ta'lim yo'nalishining umumiy tavsifi**

60211900 – Xalq ijodiyoti (baxshichilik va dostonchilik) ta'lim yo'nalishi bo'yicha bakalavrlar tayyorlash kunduzgi ta'lim shaklida amalga oshiriladi. Barcha ta'lim shakllari bo'yicha o'qitish kredit-modul tizimi asosida tashkil qilinadi. Kunduzgi ta'limda bakalavriat daturining me'yoriy muddati 4 yil.

1.1. Qo'llanish sohasi

1.1.1. 60211900 – Xalq ijodiyoti (baxshichilik va dostonchilik) ta'lim yo'nalishi Malaka talabining qo'llanilishi.

Malaka talabi *60211900 – Xalq ijodiyoti (baxshichilik va dostonchilik)* ta'lim yo'nalishi bo'yicha bakalavrlar tayyorlovchi barcha oliy ta'lim tashkilotlari uchun talablar majmuini ifodalaydi.

1.1.2. Malaka talablarining asosiy foydalanuvchilari:

– mazkur ta'lim yo'nalishi bo'yicha malaka talablari, o'quv reja va fan dasturlarini ishlab chiqish va yangilash, ular asosida o'quv jarayonini samarali amalga oshirish uchun mas'ul hamda o'z vakolat doirasida bitiruvchilarning tayyorgarlik darajasiga javob beradigan oliy ta'lim tashkilotining boshqaruv xodimlari (rektor, prorektorlar, o'quv bo'limi boshlig'i, dekanlar va kafedra mudirlari) va professor-o'qituvchilari;

– ta'lim yo'nalishining o'quv rejasi va fan dasturlarini o'zlashtiruvchi oliy ta'lim tashkilotining talabalari;

– bakalavriat bitiruvchilarning tayyorgarlik darajasini baholashni amalga oshiruvchi Davlat attestatsiya komissiyalari;

– ta'limni boshqarish bo'yicha vakolatli davlat organlari;

– oliy ta'lim tashkilotlarini moliyalashtirishni ta'minlovchi organlar;

– oliy ta'lim tizimini akkreditatsiya va sifatini nazorat qiluvchi vakolatli davlat organlari;

– kadrlar buyurtmachilari, ish beruvchi tashkilot va korxonalar;

– oliy ta'lim tashkilotlariga o'qishga kirayotgan abituriyentlar, ularning ota-onalari va boshqa manfaatdor shaxslar.

1.2. 60211900 – Xalq ijodiyoti (baxshichilik va dostonchilik) ta'lim yo'nalishi bo'yicha bakalavrlar kasbiy faoliyatlarining tavsifi.

1.2.1. 60211900 – Xalq ijodiyoti (baxshichilik va dostonchilik) ta'lim yo'nalishi bo'yicha bakalavrlar kasbiy faoliyatining sohalari:

60211900 – Xalq ijodiyoti (baxshichilik va dostonchilik) bakalavriat ta'lim yo'nalishi – fan, ta'lim va san'at sohasidagi yo'nalish bo'lib, san'at va madaniyat muassasalarida, davlat va mahalliy boshqaruv organlarida, davlat korxonasi va tashkilotlarida, ta'lim muassasalarida, turli fondlar va loyihalarda hamda turli mulkchilik shaklidagi xalq ijodiyoti, baxshi va doston ijrochiligiga oid ishlar bilan bog'liq tashkiliy-ijodiy-iqtisodiy jarayonlarni tashkil etish va boshqarish, san'at ta'lim sohasining tegishli yo'nalishlari bilan bog'liq kompleks masalalari mazmunini qamrab oladi.

Bitiruvchi diplom ilovasiga Davlat Attestatsiya komissiyasi qaroriga binoan "Baxshi (xalqa, jirov, oqin), yakka akademik xonanda, maktabdan tashqari ta'lim muassasalari hamda musiqa va san'atga ixtisoslashtirilgan maktab va maktab-internatlarida Baxshichilik, dostonchilik fanlari o'qituvchisi (shuningdek, "Cholg'u ijrochiligi" fanini o'zlashtirgan bitiruvchiga o'rgangan cholg'usining nomi qavs ichida ko'rsatiladi) kasbiy ixtisoslashu malakasi yozib beriladi.

1.2.2. 60211900 – Xalq ijodiyoti (baxshichilik va dostonchilik) ta'lim yo'nalishi bo'yicha bakalavrlar kasbiy faoliyatlarining ob'ektlari:

– san'at sohasidagi tegishli jarayonlar;

– ijodiy faoliyat jarayonlari;

– mualliflik huquqi himoyasiga tegishli qoidalar, san'at sohasining axborot va dasturiy ta'minoti;

- xalq ijodiyoti, baxshichilik, doston ijrochiligi va ularning targ'iboti, ijodiy g'oyalarini loyihalash va amaliyotga tatbiq qilish jarayonlari;
- pedagogik faoliyat hamda o'quv-tarbiya jarayoni.

1.2.3. 60211900 – Xalq ijodiyoti (baxshichilik va dostonchilik) ta'lim yo'nalishi bo'yicha bakalavrlar kasbiy faoliyatlarining turlari

- ijodiy-ijrochilik;
- professional ta'lim, umumiy o'rta, maktabdan tashqari ta'lim muassasalari hamda musiqa va san'atga ixtisoslashtirilgan maktab va maktab-internatlarda pedagogik;
- tashkiliy-boshqaruv;
- ilmiy-tadqiqot faoliyati.

1.2.4. 60211900 - Xalq ijodiyoti (baxshichilik va dostonchilik) ta'lim yo'nalishi bo'yicha bakalavrlarning kasbiy vazifalari:

60211900 - Xalq ijodiyoti (baxshichilik va dostonchilik) ta'lim yo'nalishi bo'yicha Milliy malaka ramkasining 6-malaka darajasi hamda bakalavr kasbiy faoliyatlarining sohalari, ob'ektlari va turlariga muvofiq bakalavriat bitiruvchisi quyidagi kasbiy vazifalarni bajarishga qodir bo'lishi lozim:

Ijodiy-ijrochilik faoliyatida:

- xalq dostonlarini yuksak badiiy saviyada ijro etish bilan bog'liq ijodiy ishlarni olib borish;
- xalq dostonlarini ijro etish ko'nikmasi va zamonaviy musiqiy ifodalash vositalarini egallash;
- ijro etilayotgan xalq dostonlarining mazmuni, shakli va uslubini tushunish, dostonchilik maktablarining ijro usullarini ajrata bilishi va ijroni baholash;
- katta va kichik jamoalarni badiiy rahbar sifatida boshqara olish;
- turli xil jamoalarni birlashtirgan holda xalq dostonlarining ijrosiga rahbarlik qila olish;
- ijrochilikda nag'ma va nomalarni o'z o'rnida qo'llash, ijroda badihago'ylik san'atini namoyish etishi;
- doston ijrosida aktyorlik *qobiliyatiga ega bo'lishi kerak.*

Professional ta'lim, umumiy o'rta va maktabdan tashqari ta'lim muassasalarida pedagogik faoliyatda:

- professional ta'lim, umumiy o'rta va maktabdan tashqari ta'lim tizimining ixtisoslikka mos ta'lim muassasalarida tayyorgarlik yo'nalishida nazarda tutilgan o'quv fanlari bo'yicha nazariy, amaliy va yakka (laboratoriya) mashg'ulotlarini o'tkazish;
- zamonaviy axborot-kommunikatsiya va pedagogik texnologiyalardan foydalanib nostandart o'quv mashg'ulotlarini o'tkazish usullarini ishlab chiqish va o'tkazish;
- o'qitilayotgan fanlar bo'yicha o'quv mashg'ulotlarini o'tkazish uchun zarur bo'lgan o'quv-uslubiy hujjatlarni shakllantirish va tuzishi, tayyorlash va rasmiylashtirish;
- o'qitilayotgan fan bo'yicha o'quv mashg'ulotlarini o'tkazish uchun o'qitishning didaktik vositalaridan foydalanishi;
- mustaqil ta'lim va ilmiy-ijodiy izlanish ishlari natijasida o'qitilayotgan fan bo'yicha pedagogik faoliyatni muntazam takomillashtirib borish;
- o'quv-tarbiyaviy, uslubiy va ilmiy-tadqiqiy ishlarni rejalashtirish, tashkil qilish va amalga oshirish;
- o'quv jarayonini, o'quv-uslubiy, ma'naviy-tarbiyaviy va ilmiy ishlarni tashkil etishning ilg'or tajribalarini umumlashtirish va keng yoyish.

Tashkiliy-boshqaruv faoliyatida:

- ijodiy jarayonlarni tashkil etish;
- ijodiy jarayonlarni amalga oshirish uchun zarur bo'lgan ishlab chiqarish jarayonlari va resurslarini rejalashtirish;
- doston ijrochilik ko'nikmalarini amaliyotga tatbiq qilish;
- ijodiy jarayonda sifatni boshqarish;
- ijrochilar jamoasi ishini tashkil qilish;
- fikrlar har xil bo'lgan sharoitda boshqaruv qarorini qabul qilish;
- xalq dostonlarini to'plash, yozib olish va qayta ishlash ishini tashkil qilish va uni boshqarish;

– bajarayotgan faoliyati bo'yicha ish rejasini tuzish va uni bajarish, nazorat qilish va amalga oshirgan ishining natijalarini baholash.

Ilmiy-tadqiqot faoliyatida:

– ilmiy-tadqiqot institutlari va ilmiy markazlarda xalq ijodiyoti, doston ijrochiligi, baxshichilik san'atiga oid mavzularda ilmiy-tadqiqot ishlarini olib borishda ishtirok etish;

– internet tarmog'ida eng yangi ilmiy-ijodiy yutuqlar haqidagi ma'lumotlarni maqsadga yo'nalgan holda qidirish va topish;

– xalq ijodiyoti, doston ijrochiligi, baxshichilik, musiqa san'atiga oid ilmiy to'plamlar, mahalliy va chet el ilmiy-tadqiqot yutuqlarini o'rganish;

– kasbiy faoliyat ob'ekti yo'nalishiga mos yangi ilmiy natijalar, ilmiy adabiyotlar yoki ilmiy-tadqiqot loyihalarini o'rganish;

– ilmiy-tadqiqot institutlari va ilmiy markazlarda eksperimental tadqiqotlar o'tkazish, ularning natijalariga ishlov berish, baholash va boshqa kasbiy faoliyat turlarini bajarish;

– ilmiy-tadqiqot ishlanmalarini tayyorlash, soha adabiyotlari ekspertizasini amalga oshirishda qatnashish;

– tadqiqot natijalari va ishlanmalarini tatbiq etishda qatnashish;

– ma'lumotlarni jamlash, qayta tayyorlash, mavzu bo'yicha ilmiy ma'lumotlarni tizimli tahlil qilish.

2. 60211900 - Xalq ijodiyoti (baxshichilik va dostonchilik) ta'lim yo'nalishi bo'yicha bakalavrlarning kasbiy kompetensiyalariga qo'yiladigan talablar

2.1. Umumiy kompetensiyalar:

– davlat siyosatining dolzarb masalalarini bilishi, ijtimoiy-iqtisodiy muammolar va jarayonlarni mustaqil tahlil qila olish;

– xorijiy tillardan birida kasbiy faoliyatiga oid hujjatlar va ishlar mohiyatini tushunishi, tabiiy ilmiy fanlar bo'yicha kasbiy faoliyati doirasida zaruriy bilimlarga ega bo'lishi hamda ulardan zamonaviy ilmiy asosda hayotda va o'z kasb faoliyatida foydalana bilish;

– axborot texnologiyalarini kasbiy faoliyatida qo'llay bilishi, axborotlarni yig'ish, saqlash, qayta ishlash va ulardan foydalanish usullarini egallagan bo'lishi, faoliyatda mustaqil asoslangan qarorlar qabul qila olish;

– yangi bilimlarni mustaqil egallay bilishi, o'z ustida ishlash va mehnat faoliyatini ilmiy asosda tashkil qila olishi;

– sog'lom turmush tarzi va unga amal qilish zaruriyati to'g'risida tassavvurga ega bo'lishi.

2.2. Kasbiy kompetensiyalar:

– xalq ijodiyoti, o'zbek baxshichilik san'atining tarixi va nazariy masalalari (muhit, ustoz va shogird munosabatlari, dostonchilik maktablari, an'ana va badihago'ylik, epik janrlarning genezisi, ularning tizimi, dostonchilikka yozma adabiyotning ta'siri va h.k.)ni bilishi va professional faoliyatida foydalanish ko'nikmasiga ega bo'lish;

– jahon epik san'ati namunalarini farqlay olish;

– dostonchilik maktablarinin o'ziga xos musiqiy yo'nalishini bilishi, dostonlarda qo'llaniladigan nag'ma va nomalarni o'z o'rnida qo'llay olish, ularni notaga tushirish qobiliyatiga ega bo'lishi;

– o'zbek dostonchilik san'atining tarixiy taraqqiyot jarayoni, mahalliy baxshichilik uslublarning shakllanishi, yirik namoyandalari, ustoz ijrochilarning yillar davomida epik janr va shakllarida yaratgan adabiy va musiqiy repertuari, ijrochi namoyandalar ijodiy faoliyatlari, bosqichma-bosqich rivojlanish jarayoni, ijodkorlarning ijro uslublarni ajrata olish va tahlil qilish ko'nikmasiga ega bo'lishi;

– baxshichilik san'ati, doston kuylash mahoratini "Ustoz-shogird" an'analari doirasida avlodlarga o'tkazish, badihago'ylik qobiliyatini, yodlab olingan an'anaviy misralar, epik klishealar asosida yangilarini to'qiy olish qudratini, ularni tasvir vaziyatiga qarab turli xil stilistik o'zgarishlar bilan qo'llay bilish san'atiga ega bo'lishi;

– xalq baxshilarining repertuar birligi, ijro va kuylarning o'ziga xos jihatlari, dostonchilikning

asriy an'analari, dostonchilik maktablariga xos poetik yo'l, uslub, repertuar xarakteri, ijro usullarini bilan bir-birlaridan farqlay olish;

– xalq dostonlarining versiya va variantlarni to'liq bilishi, doston ijrosida uning mohiyatini ochib bera olish ko'nikmasiga ega bo'lishi;

– tadbirlarni rejalashtirish va amalga oshirish, amalga oshirilayotgan harakatlar uchun shaxsiy javobgarlikni hisobga olgan holda vakolatlarni taqsimlash;

– xalq ijodiyoti sohasida hamkorlik aloqalari, uchrashuvlar, mahorat darslari, seminarlarni yuqori darajada o'tkazish;

– madaniyat va san'at sohasidagi zamonaviy axborot tizimlaridan foydalangan holda ta'lim jarayonlariga oid turli usul va texnologiyalarni ishlab chiqish;

– xalq ijodiyoti, baxshichilik yo'nalishida ilmiy-nazariy tadqiqotlar, o'quv-uslubiy adabiyotlar yaratish, doston ijrochilik san'atini radio-televidenie, ommaviy axborot vositalari, Internet tarmog'i orqali mamlakatimizda va chet ellarda targ'ib eta olish.

– pedagogik jarayonda sog'lom psixologik muhitni yarata olish, ta'lim oluvchilar bilan ijobiy muloqotni tashkil etish, turli salbiy psixologik ziddiyatlarni o'z vaqtida angelay olish va bartaraf eta olish;

– pedagogik jarayonni metodik jihatdan oqilona tashkil etish, musiqiy ta'lim va tarbiyaviy faoliyat shakllarini to'g'ri belgilash, musiqa ta'limida metod va vositalarni maqsadga muvofiq tanlay olish, ularni samarali qo'llay olish;

– baxshichilik faoliyatga tanqidiy, ijodiy yondashish, o'zining ijrochilik, ijodkorlik malakalariga egaligini namoyish eta olish;

– ilg'or pedagogik va innovatsion texnologiyalarni o'zlashtirish, zamonaviy ta'lim vositalari, texnika va texnologiyalardan foydalana olish, innovatsion texnologiyalarni amaliyotga tatbiq eta olish;

– izchil ravishda kasbiy o'sishga erishish, malaka darajasini oshirib borishi, kasbiy faoliyatda o'z ichki imkoniyatlarini namoyon qilish ko'nikma va malakalariga ega bo'lishi.

Bibliografik ma'lumotlar

UDK 002: 651. 1/7

Guruh T 55

OKS 01.040.01

Tayanch so'zlar:

kasbiy faoliyat turi, kompetensiya, ta'lim yo'nalishi, kasbiy faoliyat ob'ekti, kasbiy faoliyat sohasi, bakalaviratning asosiy o'quv reja va o'quv dasturlari, profil, o'qib-o'rganish natijalari, o'quv davri, tarmoqlar va sohalar, malaka talablari, bakalavriatning o'quv jarayoni, sifatni baholash va nazorat, mustaqil ta'lim, ishlab chiqarish, tashkiliy-boshqaruv faoliyat, malaka amaliyoti, bitiruv malakaviy ishi, davlat attestatsiyasi, o'quv fanlar bloki, oliy ta'lim muassasasi, ta'lim jarayoni, ishlab chiqarish, ijrochi-ijadkorlik, ilmiy tadqiqot jarayoni, doston, baxshi, badihago'y, an'ana, musiqiy repertuar, namoyanda.

KELISHUV VARAG'I

ISHLAB CHIQLDI:

**Yunus Rajabiy nomidagi
O'zbek milliy musiqa san'ati instituti**
Rektori O.Nazarbekov
202_yil « _____ » _____

M.O'.

KELISHILGAN:

**O'zbekiston Respublikasi Oliy va o'rta maxsus
ta'lim vazirligi huzuridagi
Oliy ta'limni rivojlantirish tadqiqotlari va
ilg'or texnologiyalarni tatbiq etish markazi**

**O'zRFA O'zbek tili, adabiyoti va folklori
instituti**

Direktor v.b. M.Esonov
202_yil « _____ » _____
M.O'.

Direktori N.Mahmudov
202_yil « _____ » _____
M.O'.

**Respublika madaniyat muassasalari faoliyatini
tashkil etish ilmiy- metodik markazi**

Direktor v.b. H.Ro'ziboev
202_yil « _____ » _____
M.O'.

**Respublika baxshichilik san'ati
markazi davlat muassasasi**

Direktori N.Norboev
202_yil « _____ » _____
M.O'.

